

MENS EN WET

17 januari 1958

Goeden avond vrienden.

Aan het begin van deze bijeenkomst moet ik u erop wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Wij hopen, dat u daarmee rekening houdt en zelfstandig na zult denken over al hetgeen wat gebracht wordt. Ik meende, dat aansluitend op het onderwerp van de vorige week het misschien prettig is om voor de mens eens nader te bezien de werkingen van enkele Kosmische Wetten in zijn eigen leven. Ik zou dus het onderwerp willen noemen: MENS EN WET.

Wanneer u op aarde leeft, dan lijkt het, of een veelheid van invloeden uw lot leidt. Zoals wij al gezien hebben bij de lezing over "Karma" wordt u in feite gedreven door invloeden, die grotendeels van binnenaf komen. Er zijn in de kosmos Wetten, die zowel voor u als voor anderen, bepalen zullen hoe in feite de samenhang van het leven zich zal ontwikkelen.

In de allereerste plaats kennen wij een Wet, die wij heel vaak noemen de Wet van evenwicht. Zij is praktisch parallel te zien met de wet van de gelijkblijvende velden. Zij impliceert, dat in een volmaaktheid altijd het geheel gelijk moet blijven. In een volmaaktheid echter kunnen alle delen onderling verwisselbaar zijn, zonder dat het geheel daardoor geschaad wordt. Deze Wet van evenwicht brengt ons eigenlijk tot het compensatieprincipe, waarbij elke verplaatsing van ons eigen wezen, hetzij qua bewustzijn, hetzij qua toestand in de kosmos, onmiddellijk wordt gecompenseerd door het in de plaats daarvan stellen van andere waarden, die gelijk zijn, of, vanuit ons standpunt ongeveer gelijk.

U weet zelf misschien, hoe dat zo gaat, wanneer je leeft. Je hebt een groot verlangen, een groot ideaal. En je krijgt aan alle kanten de klappen. Het hoort erbij. Ik hoor daar iemand kuchen. Het zal wel niet zo bedoeld zijn, maar het klinkt zo een beetje als: "Ja, dat zal je gedacht zijn." Het is een feitelijke waarheid. De mensen begrijpen vaak niet hoe dat komt. Zij begrijpen nog veel minder, waarom het nu noodzakelijk is, dat wanneer je iets goeds wil doen, je heel vaak kwaad daarvoor terug krijgt. Je kunt natuurlijk gaan zeggen: maar je krijgt in feite geen kwaad terug; integendeel. Want dat kwaad betekent voor jou soms het hoogste goed, al begrijp je dat (niet).

Wij kunnen misschien makkelijker juist onder deze Wet uitleggen: op het ogenblik, dat u in u zelf een ideaal scheidt, scheidt u een innerlijke onevenwichtigheid. Deze is nodig, omdat wij anders tot stilstand zouden komen en niet tot bewustwording. Elke keer, wanneer wij grijpen boven ons huidig niveau, dan moet in ons wezen een compensatie aanwezig zijn. Dan moet het evenwicht bewaard blijven. Wanneer ons ideaal nu gaat boven ons handelen, ons normaal handelen en denken, dan zal dus een gelegenheid moeten worden geschapen om dit handelen en denken te uiten, zodat tussen geestelijke en feitelijke stoffelijke toestand een harmonie weer kan ontstaan. Wanneer u zegt: "Ik wil mijn naasten liefhebben gelijk mijzelf", dan is dat heel mooi gezegd. Wanneer u er naar begint te streven, zult u ontdekken, dat anderen u helemaal niet als naaste schijnen te beschouwen, of anders heel weinig van naasteliefde afweten.

U vraagt zich dan af: waarom? Omdat u juist in deze moeilijke toestand, dus het geestelijk stoffelijk evenwicht kunt vinden, waardoor deze naasteliefde u een ware bewustwording is, een zelfoverwinning zegt men dan op aarde. Een aanpassing van het "Ik" op een hoger niveau. Eerst dan kunt u uit uw huidige sfeer en toestand in een hogere Sfeer en toestand treden. U kunt dan rustig op aarde verder gaan, maar vanuit het kosmisch standpunt bent u dan totaal veranderd, u leeft in andere werelden.

Zo kan het ook voorkomen, dat je meent, dat je geestelijk veel bereikt hebt. Er zijn er wel meerderen hieronder, als ik zo rondkijk, die zeggen: "Ja, maar in mijn leven heb ik toch wel een ervaring gehad, die was geestelijk zo Lichtbrengend. Het was zo iets bijzonders. Nu begrijp ik eigenlijk niet, waarom ik dat niet steeds kan hebben."

Logisch. Uw geestelijk beleven lag op dat ogenblik boven het niveau, waarop u leeft. Een overprestatie, zou de psycholoog zeggen. Deze overprestatie op geestelijk gebied heeft weliswaar een verlangen geschapen, maar betekent gelijktijdig de noodzaak om eerst deze beleving in de stof door eigen denken en handelen te compenseren. U zou eigenlijk kunnen zeggen, dat het een vorm van magie is. Wanneer je iets tot stand wil brengen, dan moet je er rekening mee houden, dat je in je leven vast en zeker precies het tegendeel opduikt. Wanneer u zegt bv. "Ik wil graag oud zijn", - dat zeg je natuurlijk alleen, wanneer je erg jong bent -, dan treedt daar

tegenover de kwetsing door het feit, dat je niet oud bent. Eerst wanneer je je evenwicht hebt gevonden tussen je eigen leeftijd en je verlangen om in de wereld gewichtig en vrij te zijn, ben je volwassen.

Er zijn ook oude mensen, die zeggen: "Was ik maar jong". Die kunnen jong worden, - geestelijk gezien. Bij geheel ingewijden kan dat ook nog stoffelijk gebeuren. Maar dan moet u eerst het jeugdig vuur - de Fransman noemt het zo leuk "le feu sacré" - weer in je hebben. Dan moet je weer net als een jonge mens de hinderpalen voorbij gaan en er niet meer op letten.

Kun je dat niet, ja, wat krijg je dan? Dan versuf je, dan roest je vast en voor je het weet, blijft er niet veel anders over voor je dan een schommelstoel, pap vanwege de tandenloosheid en misschien een kat om te strelen. Dan is er een ontevredenheid in je, ook al merk je het zelf niet, je probeert de werkelijkheid te ontvluchten en je probeert elders heen te gaan. Daardoor ontstaat een irrealiteit, die u met uw eigen wereld weer in conclift brengt.

Dat zoveel oude mensen worden gezien als lastig, twistziek en onredelijk. De reden daarvan is, dat zij voor de werkelijkheid zijn weggevlucht in hun eigen gedachten, dat zij dus een negatief ideaal hebben gesteld en ook dat vraagt zijn aanvulling. Men kan in de wereld slechts dat zijn, wat men droomt te zijn, wanneer men bewijst daarop recht te hebben. Dat doe je niet door eisen te stellen, want dan krijg je steeds teleurstellingen. Dat krijg je alleen door actief en positief te streven.

Misschien wordt het u duidelijk, waarom ik na het "Karma" over deze Wetten spreek. Oorzaak en gevolg is een natuurlijke Wet, die wij bij karma zo volledig behandeld hebben, dat er niet veel verder over te zeggen is. Daarom toch nog eventjes naar die Wet van compensatie, die niet volledig gelijk is met het voorgaande, maar wel veel er op lijkt.

Die Wet van compensatie zegt o.m. om een werkelijk goed mens te zijn, moet je werkelijk weten wat kwaad is. Want slechts zij, die het kwaad wetend vermijden, winnen daaruit bewustzijn en verdienste, anderen kunnen dat niet.

Ook wordt er gezegd: wanneer je geeft aan de wereld, zul je uit de wereld ontvangen; wanneer je eist van de wereld, zul je de wereld veel moeten geven. Ik hoop, dat ik ook dit eventjes mag illustreren. Ik kan mij best voorstellen, dat u er zo bij zit en zegt: "Nu, dat vind ik wat moois. Er gaat iemand vertellen, dat ik eerst moet weten wat kwaad is, voordat ik goed kan zijn."

U moet eens luisteren. Vindt u het erg als een klein kind u de verkeerde hand geeft? Ach, neen, dat kind weet niet beter, u vindt het leuk. Stel nu eens, dat een man of vrouw van veertig jaar dat zou doen. Wat zegt u dan? U zit hier in den Haag, dan zegt u waarschijnlijk: "Rijp voor Rosenberg, of de Ramarkliniek". Dat is een oordeel, wat u spreekt, ofschoon de grond ertoe niet helemaal zuiver is. U veroordeelt dus deze mens op een onhandigheid, maar u weet niet, of die onhandigheid nu voortkomt uit een opzet, een soort Tjil-Uilenspiegel-idee, of uit een onwetendheid. Onwetend zondigt niet. Dat zou hier eigenlijk ook moeten gelden. God, en ook de kosmos zijn niet als de wet, die altijd begint met te stellen: iedereen wordt geacht de wetten van het land te kennen.

De kosmos zegt: "Slechts daar, waar je bewustzijn hebt, kun je een bewustzijn verwerven. Waar je geen bewustzijn bezit, kan geen enkele beleving of daad je werkelijk bereiken." U zegt bv. "Wat ben ik toch altijd goed geweest. Ik heb altijd aan mijn medemensen gegeven. Ik ben altijd hoffelijk en vriendelijk geweest en verdraagzaam. Wat een verdienste voor mij." Hebt u gegeven ten koste van uzelf, of had u toch genoeg? Bent u vriendelijk en hoffelijk geweest omdat de wereld u vriendelijk tegemoet kwam, omdat iedereen eigenlijk respect voor u had, zodat u die vriendelijkheid wel weer aan de wereld kon bewijzen? Of wist u, wat het is om onvriendelijk bejegend te worden? Weet u, wat het betekenen kan, wanneer iemand je zo eens even een fel woord zegt, waar je eigenlijk helemaal niet op verdacht bent? Bent u vriendelijk om wat de onvriendelijkheid zou kunnen betekenen, of alleen maar omdat het makkelijker is?

Wanneer u alleen maar vriendelijk bent, omdat het zo gemakkelijk is, denkt u niet, dat het een verdienste is. Het is een soort volgen van de weg van de minste weerstand, die ongetwijfeld het leven voor jezelf en je omgeving aangenaam maakt, maar die geen werkelijke inhoud heeft. Jezus heeft het op Zijn manier ook gedaan. Hij waste de voeten van bedelaars, van de apostelen. De apostelen zeiden: "Heer, laat mij dat doen." "Neen", zei Jezus, "Het is Mijn taak, Ik ben uw dienaar." Eerst door dienaar te zijn, dus te weten, wat het is te dienen, verwierf Hij Zich - en dat wist Hij heel goed - het recht om Meester te zijn.

U verdient pas het recht om vriendelijkheid, die u aan de wereld bewijst, te waarderen als een persoonlijke winst, als een verdienste, wanneer u weet, wat onvriendelijkheid is en deze ermee bestrijdt. Per slot van rekening, Jezus waste die voeten niet, omdat Hij zo buitengewoon veel

(belang) hechtte aan een regelmatige wasdag. Hij deed het helemaal al niet, omdat het anders niet gedaan werd; dat gebeurde toch wel. Jezus wist in de eerste plaats, wat het is, wanneer je voeten niet gebaad worden. Weliswaar komt het in het evangelie maar één keer zuiver voor, dat Maria Magdalene Zijn voeten baadde en zalfde met welriekende oliën, u zult wel begrijpen, dat de apostelen en mensen, die Hem vereerden, heel graag, - wanneer Hij ergens even rustte - voor Hem die moede voeten even wasten. Maar Hij vond: "Ik heb geen recht dit te accepteren, wanneer Ik dat zelfde ook niet voor een ander wil doen." Dat klinkt misschien erg symbolisch. Er zit een grond van waarheid in, dat zult u nu wel beseffen. Het betekent meer dan alleen maar een nederigheid. Het betekent een reëel zichzelf stellen temidden van de menselijke beleving met zijn vermoedheid en al, wat er bij hoort. U met uw vriendelijkheid, uw hartelijkheid, met uw royaliteit. Het is geen kunst als vorst een gunst te bewijzen. Het is heel erg moeilijk om uit je eigen armoede een ander bij te staan. Een vorst, die geeft, doet niet meer dan wat bij zijn positie behoort, dat is geen verdienste. Een arme, die geeft, geeft met de gave zichzelf. M.a.w. schept in zich het evenwicht van de gave, de verarming, en de noodzakelijke compensatie: de verrijking.

Zo kan ik verder gaan. Ik ken een hele hoop mensen, - ik spreek op deze wereld door middel van mediums nu ongeveer al 70 jaar van uw tijd, dat is dus al aardig wat - die zoeken naar hoog-geestelijke Waarheid. Het vreemde is, wanneer je die mensen nu eens iets eenvoudigs vertelt, zoals ik dat vanavond doe, dan vinden zij het eigenlijk maar half. "Dat weten wij allemaal wel en daar staan wij boven. Per slot van rekening, waar zien zij ons voor aan? Wij zijn toch geen luierkinderen meer? Wij weten zoveel." Weet u, wat die mensen doen?

Zij verstaan de kunst niet om uit de eenvoud de wijsheid te putten. Zij verwerpen daarmee de wijsheid, die zij menen te bezitten. Want door het gebrek aan begrip voor de eenvoud, zullen zij nooit door kunnen dringen in het werkelijk moeilijke en ingewikkelde. Zij blijven dan zo een klein beetje in hun eigen sfeer zweven, hun eigen denken, zij komen de Waarheid niet dichterbij, zij worden langzamerhand verwaand en missen daardoor heel veel, vooral geestelijk in het menselijke leven. Nu weet ik wel, dat u dat natuurlijk niet doet. U bent geen geestelijke snobs en ook stoffelijk hebt u het snobisme een beetje afgeschaft. U bent niet beter dan een ander, noch geestelijk noch stoffelijk. Het hoort erbij en dat is de hoofdzaak.

Wanneer wij nu die Wet van compensatie in willen schakelen in ons leven, wanneer wij deze Wetten van evenwicht in willen schakelen, dan moeten wij toch wel verstandig worden en zeggen: "Wij willen doelbewust gaan handelen". Hoe kan ik doelbewust zijn, tenzij ik ook bewust ben van doelloosheid? Compensatie. Je moet niet denken, dat het doelbewust streven alleen maar is in één richting voortstuwten en daarop af gaan. Dat is helemaal verkeerd gezien. Doelbewust handelen wil zeggen het doelloze van veel dingen erkennen. Dat wil zeggen: het doelloze van veel van je eigen leven ervaren. En juist uit dit doelloze, dus dit ongeleide, toch een patroon maken, dat dienen kan om vooruit te komen. Er zijn mensen, die zeggen, dat zij rijk zijn, omdat zij een hele (hoop) stenen hebben en een huis ervan zouden kunnen bouwen.

Er zijn andere mensen, die zeggen: "Als ik het zo bekijk en de mogelijkheden, die wij hier hebben, dan kun je net geen huis bouwen". Dan krijg je van die mensen, die dan toch kans zien om iets te bouwen. Ja, misschien niet een huis met villa-achtige allures, maar het is iets, wat past bij de materialen. Dan denkt u misschien: "Ja, maar zoveel puin en zoveel van die bouwstenen hebben wij niet liggen. Wij hebben een geordend leven. Want wij hebben een doel." U zegt dat. Maar hoeveel in uw leven heeft werkelijk betekenis en doel? Hoeveel van alles, wat u dag in en dag uit doet, heeft een werkelijke betekenis? Hoeveel ervan is alleen maar gewoonte? Hoeveel ervan is alleen maar usance, beantwoordend aan de zuiver menselijke normen, van wat je op school geleerd hebt, of wat zij misschien in de kerk vertellen. Hoeveel van hetgeen u doet, komt voort uit uw innerlijk? Hoeveel doet u werkelijk, omdat u het doen wilt? Hoeveel doet u werkelijk, omdat u meent daarmee intens en reëel iets te presteren en te bereiken?

Geloof mij: er zijn veel mensen, die juist in een dergelijke doelloosheid verzanden, en menen een levensdoel te hebben. Voorbeeld: bij huisvrouwen. "Ons doel is geestelijk te streven. Nu ja, wij zwabberen de kamer wel, wij werken met de stofzuiger en malen koffie, evenals zorgen wij, dat wanneer mijn heer gemaal thuis komt, het eten op tafel staat. Kortom, wij doen onze plicht, wij schenken ons kopje thee, zijn lief en ook wel eens niet. Dit hoort er alles bij, want je bent nu eenmaal een vrouw. Maar mijn doel", zo zegt men er dan achteraan, "ligt toch wel wat verder.

Ik ga op in de muziek. Mijn geest ontplooit zich pas op zeer geestelijke bijeenkomsten. Mijn werkelijke leven ligt bij mijn vereniging. Wanneer ik op het toneel kan staan, of desnoods mag helpen de verwaarloosde kinderen van anderen te leren ganzenborden..." Ieder heeft zo zijn eigen idee daarover. Wat is het eigenaardige hiervan? Al deze mensen stellen zich een doel, dat

ligt buiten het dagelijkse leven. Het resultaat is, dat men de werkelijke inhoud en betekenis van al die schijnbaar onbenullige karweitjes nooit zal begrijpen. Men zal deze dan nooit kunnen verrichten met een uit het "Ik" geboren reden, met een werkelijk doel.

Toch kan het voorkomen, dat een vrouw juist daarin haar eigen doel vindt. Een voorbeeld uit de praktijk. Ik was nog niet zo lang geleden bij een schrijver. Ja, ik zit ook wel eens in de branche van de inspiratie. Je hebt bij ons nu eenmaal meestal meerdere beroepen tegelijk. Die schrijver heeft een jonge vrouw en twee erg lieve kinderen. Het vrouwtje heeft zeer veel talent.

In de eerste plaats is zij een zeer begaafde, om niet te zeggen begenadigde danseres. Op de tweede plaats speelt zij uitstekend cello. Ten derde is zij in staat met begrip te lezen en na te denken over ernstige problemen, zonder daarbij te vervallen in een "schwärmen", een boven de werkelijkheid zweven. Een vrouw dus, die zeker een grote, ook geestelijke, inhoud heeft.

Nu ben ik in dit gezin bijna vier dagen bezig geweest met de roman, waarin o.i. ook wat verdraagzaamheid in voor moest komen. Dat is voor ons werk gemakkelijker; wanneer de held en heldin elkaar op het einde maar krijgen, neemt men er de lesjes over verdraagzaamheid wel op de koop toe bij. Ik zag dat vrouwtje dus werken in haar huishouden. Eén ding viel mij toen op. Het verbaasde mij zelfs: dit vrouwtje met al haar talenten - die zij achter stelde bij haar huishouden - was zeer sterk geestelijk de meerdere van haar echtgenoot.

Ik heb naar de oorzaak gezocht. Het bleek mij, dat dit voortkwam uit het feit, dat het vrouwtje zich vóór alles de taak had gesteld te dienen. Zij hield van haar man en kinderen. Zij stelde hen boven applaus en wereld. Deze vrouw, die wanneer zij werkt - en dat is heus niet alleen in Nederland - door allen wordt vereerd en bewonderd, gaat rustig bij de burens babysitten en doet voor een paar oude mensen de was mee. Dit zelfde vrouwtje, dat volgens de meesten zou moeten dromen van succes, van hoog esoterische waarden, of opgaan in een carrière vol scheppingsdrift, loopt met een stofdoek door de kamers, zingt het hoogste lied en is gelukkig. Zij heeft zich uit het doelloze, doch noodzakelijk deel van haar leven, een werkelijk doel gebouwd. Zij heeft ook een dienstmeisje, dat mag u gerust weten. Maar dit meisje is er niet alleen voor de slechte karweitjes. Zij is meer de vriendin van mevrouw. Het leuke is juist, dat dit vrouwtje zelfs geen werk uit handen wil geven, omdat het toevallig onaangenaam is. Zij zegt n.l. tot zichzelf: "Wat betekenen ik in de wereld, wanneer ik niet juist mijn gaven, mijn hele wezen, mijn verstand in kan zetten voor degenen, die daaraan behoefte hebben."

Eén gedachte wil ik u dan toch noemen. Het was, toen zij de was deed voor die oude mensen - het was niet eens een erg zindelijke was -. Zij dacht bij zichzelf: "Wat is het toch eigenlijk heerlijk, dat ik, juist omdat ik zoveel kan, toch dit kan doen. Wat is het eigenlijk een geluk, dat ik de gave heb - want zij ziet het niet als een verdienste - om dit werk te doen en daarin ook vreugde te vinden." Het vrouwtje is op het ogenblik nog onder de 30 jaar. Ik garandeer u, wanneer deze vrouw 40 jaar is, zij een van de rijpste kunstenaressen is en een geschenk van Nederland aan de wereld. En een zeer groot artistiek geschenk. Maar dat kan zij alleen zijn, doordat haar hele denken en haar leven uit het dienende principe in de praktijk is opgebouwd. Want uit het schijnbaar zinloze, vergaart zij de kracht en de inspiratie, waarmee zij alleen op een donker toneel kan staan en een hele zaal boeien met een enkel gebaar.

Dat is nu de weg van compensatie. Voor de man is het nu precies hetzelfde. Er zijn genoeg mannen, die de afwas doen, of helpen. Ik wil niet zeggen, dat ik het een mannelijk gezicht vind, vooral wanneer zij een schortje voor hebben, maar dat kan ik begrijpen. Dan doet mij dat heel weinig bij de meesten. Ik heb een man gevonden, die thuis niet afwaste. Ik hoor iemand denken: "Ja, dat is de mijne zeker..." Het vreemde ervan is, dat deed hij nergens, behalve bij zijn moeder. Zijn vrouw heeft hem er wel eens een standje over gemaakt. Hij deed thuis veel in het huishouden, wat hij mannenwerk vond. Maar zodra er een karweitje kwam, dat z.i. meer voor de vrouw was, stak hij geen hand uit. Ja, u weet wel, zo een wreedaard met een krant en een pijp, terwijl vrouwlief zich in het zweet des aanschijns met de strijkbout bezig houdt.

Toch heeft deze man de goede richting gevonden. Hij helpt daar, waar hij voelt, dat hulp noodzakelijk is. Hij dient op zijn manier meer door zijn echtgenote de koningin in huis te laten zijn, met alle verplichtingen van dien, dan hij ooit zou kunnen doen door zich overal mee te bemoeien, door haar te bedienen. Hij laat haar dus huisvrouw zijn. Het vreemde is, uit die karweitjes die hij doet en ook uit de dingen, waar hij zich soms van weg houdt - wanneer de vrouw bv. een schilderij aan het ophangen is, dan jeuken zijn vingers wanneer hij ziet, hoe zij de hamer vasthoudt - daaruit vindt hij nu weer een zekere kracht om in een zakenleven, dat tamelijk sleurvol is, ook zijn beste beentje voor te zetten. Deze man, die zich op het ogenblik nog niet met zware geestelijke dingen bezig houdt, zal het heel ver brengen op het gebied van de esoterische

bewustwording, het begrip van de geestelijke wereld. En waarom? Zijn dienen is een oprecht dienen, uit het dienen verkrijgt hij het gediend worden. En waar zijn dienen een geestelijke achtergrond heeft, dus het erkennen van behoefte, zal hij ook naar zijn behoefte geestelijke en stoffelijke hulp verkrijgen. Dat is punt één. Punt twee, doordat hij uit het dienen de stuwkracht wint voor zijn leven, zal zijn leven hem ook weer brengen tot dienen.

Er is een zuivere wisselwerking tussen zijn volbrengen van al die kleine karweitjes en zijn zakelijk leven. Die man zal nooit armoede hebben. Nooit! Omdat hij dient. Begint u te begrijpen, wat ik bedoel zo met die bouwstenen van het dagelijkse leven bij elkaar halen? Soms is het erg vervelend om rekeningen uit te schrijven en te typen. Het is ook heel erg vervelend, wanneer zij nu al weer een kop thee moeten hebben. Ik weet het. Het is ook vervelend om elke keer tegen al die klanten weer vriendelijk te knikken en "Ja, mevrouw" en "neen, meneer" te moeten spelen. Wanneer je daar bewust iets in kunt vinden, wanneer je het niet alleen maar doet, omdat het zo nu eenmaal hoort, maar omdat je daarmee tracht iets aan de mensheid te geven, iets voor de mensheid te doen, dan krijg je uit die mensheid ook het antwoord.

Hoe komt het dan, dat er zoveel mensen zijn, vol van mensenliefde, die zo harteloos worden behandeld? Wanneer u die liefde aan de wereld geeft en weer terug verwacht, dus ruilhandel, dan heeft het geen zin of betekenis. (Het) is de liefdeloosheid, die uw eigen mensenliefde op de proef stelt, u in staat stelt overwinning op overwinning te behalen op de wereld, (deze) geeft u de werkelijke geestelijke inhoud. U kunt niet braaf en goed zijn, wanneer u de achtergronden niet kent. Per slot van rekening, iemand, die op zijn zestiende jaar het klooster in is gegaan, heeft er helemaal geen verdienste van, wanneer (hij) op zijn 90ste jaar vertelt: "Ik ben altijd maagdelijk gebleven". Het heeft geen inhoud of betekenis. Wat weet die man ervan? Een bekering van de Maria Magdalena was héél wat meer in waarde en betekenis, dan de braafheid van de vrouwen, die in een behoed leven verder waren gegaan. Jezus heeft het begrepen.

Ook in andere gevallen zien wij hetzelfde. U weet misschien niet, dat de grote Boeddha een keer naar een klooster toe moest om daar te spreken. Hij kwam heel erg laat. Dat vond men verschrikkelijk. Vooral toen men ontdekte, dat hij gezeten was in het huis van een prostituee en zich met haar onderhield. Daar hebben zijn leerlingen hem een verwijt van gemaakt. De wijze Boeddha gaf dit antwoord: "Gij weet, dat ik niet begeer, maar het verheugt mij, wanneer een vrouw als deze mij verstaat en begrijpt en de weg in haarzelf vindt. Gij echter, die mijn woorden veelal hebt aangehoord; gij, die het behoede priesterlijke leven misschien hebt gevoerd, - of behoort tot de monniken, voor u is het geen verdienste. Wanneer gij het pad gaat, dan hebt gij daarbij niets te veranderen en niets te verliezen, slechts te streven. Maar deze moet afstand doen van angst en begeren. En zo verheug ik mij." Dat is een van de weinige keren, dat Boeddha dat heeft gezegd: "verheug ik mij in deze..." Hij nam zeer eerbiedig afscheid van die vrouw, (de anderen beschouwden haar als slijk onder de voeten), bood haar een bloem aan en ging toen met zijn priesters op het terras van het klooster prediken.

Dat zien wij elke keer weer. De Groten in de wereld begrijpen het veel beter dan de kleintjes schijnbaar. Het is de mens, die ondanks alles, wint, streeft en zoekt. De mens, die inhoud weet te geven aan alle dingen en in zijn ervaring en begrip de weg naar het juiste aanvaarden, wanneer je hem ziet, die werkelijk in het leven vooruitkomt. Dat is werkelijk compensatie.

Dan heb ik nog één wetje, heel klein. Dat is de z.g. Wet van repetitie, of Wet van herhaling. Wat komt die nu bij de kosmische Wetten doen? U hebt er natuurlijk wel eens van gehoord? Gaat er één schip ten onder, dan gaan er een stuk of zes. Valt er één vliegtuig, dan vallen er meer.

Zo zijn er ook, mensen, die een keer een prijs in de loterij winnen en dan de volgende keer weer de gelukkigen zijn, dat herhaalt zich. Die herhaling ziet u gewoon als een eigenaardig verschijnsel in de kansberekening eigenlijk. Dat moet natuurlijk een grondslag hebben, die heel wat verder ligt. Wanneer wij op een gegeven ogenblik iets doen, werkelijk en intens doen, dan kan die eerste oorzaak wel heel onverwacht en onverschillig komen.

U loopt zo dadelijk de zaal uit. Er komt net een haastige dame - of heer - aan, u botst er tegen op, u valt op de grond en u hebt zelfbeheersing genoeg om te zeggen: "Neemt U mij niet kwalijk, het was mijn schuld". Weet u, wat er dan gebeurt? ... O nee, niet wat u daar denkt, u komt niet onverwacht zeven keer op de grond te zitten... Maar wat er wel gebeurt: u zult deze mogelijkheid tot beheersing elke keer weer krijgen. Botsingen van deze geaardheid herhalen zich.

Waarom denkt u? U hebt door uw beheersing een hogere Kracht, een hogere Sfeer aangeraakt. Zoals wij dat uitdrukken: er is een harmonie in de gelijkblijvende velden gewekt. U bent dus tijdelijk ingesteld op een eeuwige, op een blijvende Kracht. En deze ene blijvende Kracht openbaart zich bij u, tot u ofwel zozeer het verschijnsel beheerst, dat de harmonie de

verschijnselen weer verdrijft, in zijn blijvende toestand, dan wel u door uiteindelijk toch uw geduld te verliezen, eveneens de harmonie verbreekt. Wanneer u in uw leven een bepaalde situatie doormaakt en u weet in die situatie iets goeds te doen, dan krijgt u kosmisch op een presenteerblaadje aangeboden de Wet van repetitie, een voortdurende mogelijkheid om dat goede te herhalen en te verbeteren, totdat het in zijn volmaakte vorm voor u staat als een werkelijke beleving, die u verheven heeft boven een vlak van stoffelijk bestaan, van onrust, onbeheerstheid, e.d. Dat is geestelijk hetzelfde.

Als u weet, hoe wij soms beginnen, om onze eerste stamelende woorden soms beginnen door middel van een medium te uiten, dan zou u zich verbazen, dat wij zo maar de moed hebben om zo maar een nieuw medium te ontwikkelen en weer te beginnen en weer te gaan spreken. Maar wij hebben eenmaal de kracht daartoe gevonden. Dit betekent dat wij die kracht steeds weer kunnen vinden, wanneer wij willen. Dat betekent, dat wij dan ook steeds de mogelijkheid krijgen om ons te uiten. Wanneer u meent, dat u op een gegeven ogeblik wel eens een onaangenaamheidje kunt riskeren, weest u voorzichtig.

Wanneer dat werkelijk van harte gemeend is, dan hebt u daarmee een hele reeks van onaangenaamheden opgeroepen. Wanneer je bezeten bent van het geld, dan word je rijk. U weet wel, die duivel. Wat hij verder deed, laat ik aan uw verbeelding over. Dat was een grote hoop, zeggen zij. Dat was een uitdrukking, die eigenlijk ook weer hierop duidt. Gelijk trekt gelijk, zegt men ook wel. Het is eigenlijk niet waar. In elke natuurkracht stoot gelijk en gelijk zich af, ontwijkt elkaar, vormt een verbinding, die losser is in verhouding dan menige andere. Als u denkt, dat het niet waar is, kunt u dat nakijken in de boeken over fysica. Hier trekt gelijk aan, niet omdat deze dingen gelijk zijn, maar omdat een harmonie deze samenbrengt, en tijdelijk onder één noemer brengt.

Hebt u wel eens een ogenblik uzelf verloren in een droom of gedachte van buitengewone schoonheid? Dan betreurt u het misschien, dat die droom niet meer terugkeert. Dan hebt u een mogelijkheid gehad om iets in u zelf te scheppen. Indien u het intens genoeg had beleefd, indien u uw leven daarop had ingesteld, dan was het een steeds zich herhalende werkelijkheid geworden. U hebt vergeten het te doen. U hebt het alleen maar ondergaan. Het moment ging voorbij. Maar er komen nieuwe momenten. In elk mensenleven komen er ogenblikken, dat je juist deze repetitie kunt wekken. Het is als een echo van de Oneindigheid, waarin ons steeds volmakter hetzelfde wordt getoond. Maar omdat de volmaaktheid niet bestaat in menselijke daden en belevingen, maar bestaat uit het Wezen daarvan. En het Wezen is volmaakt aanwezig, ook wanneer wij ons een onvolmaakt doel ervan kunnen realiseren. Wanneer wij tot de kern van één gebeuren, of één Kracht door kunnen dringen, dan zal die Kracht voor ons steeds weer kunnen (terug)keren, totdat wij de volmaaktheid daarvan meester zijn.

Dit geldt voor alle leven, zelfs voor alle Krachten. Voor alle Krachten bestaat er een harmonie, die het eigen wezen breekt en verandert en daardoor een totaal nieuwe waarde eraan geeft, die voller en beter is dan de vorige, dus vanuit het standpunt dus van de materie of de kracht, die het ondergaat. Wanneer u in uw leven hiervan gebruik zou willen maken, dan weet u het dus. Wanneer er iets goeds komt, ga er niet over nadenken, hoe het goed en wat er goed is; doorleef het intens, niet slechts voor uzelf, maar tracht het te beleven als een deel van de wereld. Het zal niet alleen voor uw geluk zijn, maar het zal een rijpingsproces zijn, waardoor u deze gelukzaligheid, dit gelukkig beleven, deze vrede in uzelf volmaakt kan dragen.

De Wetten, die in de kosmos bestaan, zijn de hulpmiddelen aan ons allen gegeven, om te ontsnappen a.h.w. aan een oorzaak en gevolg zonder einde; aan een kringloop, die geen werkelijk doel in God vindt. De Wetten zijn ons gegeven om tot God te komen en vooral om te komen tot volmaaktheid, dus tot een volledig afgerond zijn, zodat wij onszelf volledig vervullen, gelijktijdig in de kosmos zijn geheel datgene, wat de Schepper ons gewild heeft te zijn en te beantwoorden aan het Goddelijk beeld van een volmaakte Schepping. Dat is ons doel.

Wij hebben de wetten als werktuig, maar wij moeten ze gebruiken, niet alleen voor grote dingen; ons leven bestaat niet uit grote dingen, juist uit de kleine dingen. Wie leeft en beleeft in het kleine, schept het grote, wie het grote zoekt, struikelt over het kleine, dat hij verwaarloosd heeft. Met deze overpeinzing, vrienden, wil ik u niet langer kwellen met mijn wijze van betogen, ik geef het woord over aan de volgende spreker. Maar mag ik u wel danken voor uw aandacht?
Goedenavond.

ARBEIDSVREUGDE

Goedenavond, vrienden,

Het tweede onderwerp naar uw eigen keuze.

Arbeidsvreugde, vreugde in de arbeid, maar ook vreugde door de arbeid. Het grote probleem van uw eigen tijd is, dat de doorsnee mens t   lui is om vreugde in zijn arbeid te zoeken. Stellen wij eens even, een mens zou iets goeds kunnen maken, maar het vergt veel tijd en veel moeite. Hij gaat liever op tijd naar huis. Dan maakt hij iets, waar hij geen vrede mee heeft. Dus de arbeid is hem tot een kwelling geworden. Op de duur maakt hij er een gewoonte van om arbeid te leveren, die minder is dan wat hij volbrengen kan. Hij heeft dus, onbewust, haast een soort zelfverwijt. De mens begint zijn werk te haten. De mens vindt op de duur alleen nog maar vreugde in het ontsnappen aan de arbeid. Zonder dat hij het weet wordt zijn hele leven bedreigd door de verveling. Wat zou u denken van die jonge slungels, die langs de straten hangende, de meisjes nafluiten als hun enige genoeg? Die werk zien als iets, wat je zo weinig mogelijk moet doen, als je maar loon vangt. Wat denkt u van die mensen, die vooral langzaam werken, want je moet jezelf niet moe maken. Je vindt het misschien domme mensen. Ik vind ze zelfs dwaas.

Hoe de mens ook tracht aan de arbeid te ontkomen, hij heeft altijd een bezigheid nodig. Die bezigheid impliceert arbeid. Een voetballer op een voetbalveld verricht ook arbeid. Dat doet hij meestal met plezier, want hij probeert zo goed mogelijk te zijn. Het is juist de top van je eigen kunnen demonstreren, dat belangrijk is, De top van je kunnen bereiken en zeggen: "Zie, dit heb ik gedaan!" Of het nu een goaltje maken is, of misschien een montage maken zo, net als niemand anders het kan... Scheppingsvreugde is deel van de arbeidsvreugde.

Ongetwijfeld zou er veel te zeggen zijn voor de stellingen van de oude gilden. Daar was een ieder verplicht om vakman te worden. Zeker, je kon een tijd lang gezelschap blijven. Maar er kwam een ogenblik, dat je de meestersproef toch af moest leggen, of tijdelijk je van het gilde te distancieren. Later heeft men dat vergeten; daarmee is iets heel belangrijks aan de mens ontnomen: de prikkel om meester te zijn. Of je nu meester bent met een pen of rekenmachine, met de bijtel, of draaibank, maakt weinig uit. Arbeidsvreugde is een beantwoorden aan een innerlijke drang. Arbeidsvreugde wil zeggen: weten, dat je betekenis hebt, dat je op   n punt tenminste bent, zo mogelijk, de meerdere van allen. Het zal je er niet voor behoeden, dat je werk levert dat niet zo perfect is. Zeker, maar het feit, dat je kunt en dat je soms ook mag presteren, wat de grens is van je eigen kunnen, dat is een bron van ware uitingsvreugde.

Zonder werkelijke arbeidsvreugde is het leven een verloren zaak. Er is niets, wat daarvoor in de plaats kan komen. Je kunt niet met een bioscoopje of met een sportwedstrijd uitwissen, wat je in 8, 9, 10 uren misschien van arbeid bij jezelf hebt verknoeid. Maar helaas gaat menig een aan het werk, omdat het geld oplevert. Men werkt om wat er aan kosten (gelden; Red.) gewonnen kan worden. Voor de extra vergoeding.

Er zijn zelfs mensen geweest, die werk, wat zij eigenlijk wel prettig vonden, in de steek lieten, omdat zij elders bij minder bevredigende arbeid gratis muziek en een kopje koffie kregen. Hoe moet je die armzalige dwazen bezien? Mensen, die niet begrijpen, wat vrede en geluk kan betekenen voor jezelf. Mensen, die niet weten, wat de inhoud van hun leven is. "Ja, ik heb het er wel goed op die zaak, maar ik voelde mij er toch niet tevreden bij." Is het een wonder?

Nog erger is het, dat menig mens zijn medemensen of kinderen het onmogelijk maakt vreugde te scheppen in de arbeid. De jongen, die zo graag onder een auto zou liggen knoeien, moest met alle geweld meester in de rechten worden. Hij wordt meester in de rechten en hij knoeit misschien voor zijn plezier aan zijn eigen auto en aan de grasmaaier van de burens. Maar gelukkig is hij niet. Daarvoor is de verveling van de arbeid te lang. Daardoor zal hij ook niet presteren, wat hij presteren moet.

Een mens droomt van de zee, hij zou zeeman willen worden, maar de ouders vinden het te onzeker. Zo een bestaan is niet weggelegd voor die jongen. Hij kan beter op de fabriek aan de lopende band. Die steeds zich herhalende bewegingen en de suffe, stomme grapjes van de medewerklieden vermoorden de geest in zo'n mens en zijn ziel, totdat er een soort lichamelijk spook overblijft, met lege ogen zoekend naar een beetje amusement en vermaak.

Er zijn mensen, die absoluut niet op het land willen werken. Neen, ga maar mee naar de stad toe. Ga maar op de fabriek werken, dat is beter. Daar verdien je wel f 50,= en de boer geeft je er maar f 28,=. Weg open luchten, frisse geur van aarde. Weg gezond zweet en de kracht in je

spieren, die doet weten, dat je leeft. Weg ook zorg en de vreugde van het groeiend gewas. Daarvoor in de plaats de stoffige ruimte en de stampende machines. Of misschien het magazijn met zijn eeuwigdurend kunstlicht. Arbeidsvreugde is meer dan alleen de top van je kunnen bereiken. Het wil ook zeggen: arbeid verrichten, waarin je jezelf ook kunt geven, wanneer je die top wil breken.

Ik geloof, dat het daaraan in de maatschappij nog al eens mankeert. Er gelden zoveel andere regels dan het welzijn van de mens, zijn innerlijk héél zijn. Een heel mens, met een taak en een werk, met een lach. Iemand, die de dag begint met een werkstuk en erin groeit, omdat hij haast niet op kan houden, wanneer eindelijk de bel gaat en er pauze is, de sirene loeit en het middaguurtje genuttigd moet worden.

Weet u, vreugde hebben in je werk is het belangrijkste wat er bestaat. Een mens brengt, of hij het wil of niet, het grootste gedeelte door met werk in zijn leven.

Dat geldt zelfs voor die "ledige" rijken, die misschien wat ongelukkiger zijn dan degenen, die een taak hebben en een heilig moeten. Enkelen ervan, ja, zij stichten een modelboerderij en worden eigenaar van een landgoed; zij lopen het vee na en de knechten en zijn gelukkig. Anderen organiseren grote zaken en worden een soort Napoleon, die schepen dirigeert en treinen, die beslist over het wel en wee van velen. Die hebben in hun rijkdom toch nog weer een taak gevonden. Niet iedereen kan die taak aan.

Er is misschien dan de zoon, die dat rijk zou moeten erven, deze industriële macht, die geen zin heeft en maar wat lummelt, die pa's geld uitgeeft in de dwaasheid van de grote steden, of uit louter spelen dan maar een paar arme leeuwen gaat vermoorden ergens in Afrika, omdat hij niet weet, waar hij met zichzelf naar toe moet.

De maatschappij let teveel op aanzien, te weinig rekent zij met het geluk. Dit zowel de werkgever als de werknemer. Maar toch, hoe kan de werkgever verwachten, dat zijn arbeider, zijn werkman, of klerk, voldoende presteert, dat die mens werkelijk met hart en ziel opgaat in het werk, wanneer hij daarin geen vreugde kan vinden, dat hij (niet) de mogelijkheid vindt tot een topprestatie en daarnaast de mogelijkheid vindt, die ook erkend te zien. Een weten, dat hij goed is. Hoe kan een werknemer ooit verwachten, werkelijke vreugde in het leven te vinden, een werkelijke zin van het bestaan te vinden, wanneer hij alleen maar denkt aan het loonzakje en niet ziet, wat er groeit onder zijn handen? Wanneer hij de belangrijkheid van zijn eigen taak niet inziet? De één loopt met een kruiwagen, de tweede bestuurt een tram en een ander monteert ergens aan een band auto's misschien. Een ander, als vakman, staat ergens in een werkplaats, maakt stempels en matrijzen, waarmee ander gereedschap kan worden gemaakt. Ieder op zich zijn zij nodig in de maatschappij. Ieder voor zich kunnen zij trots vinden in hun werk.

De man met de kruiwagen misschien, omdat niemand zo sterk is als hij, niemand zo snel en vlug iets kan volbrengen. Men laat hem immers de vrijheid. Hij wordt niet opgejaagd. Hij mag rustig zijn sigaretje gaan roken, want zij weten, wanneer hij aan de wagen staat, is het goed. Dan wordt alles, wat nodig is, aangekruid en meer dan dat. Daarin is hij gelukkig.

De man, die de tram bestuurt, of als conducteur staat, rijdt precies op de klok, zoals het staat in de dienstregeling en voor iedereen heeft hij een vriendelijk woord. De mensen wachten al op hem, zij vinden het prettig juist met zijn wagen mee te gaan. Natuurlijk, dan heeft hij ook moede voeten, dan is hij ook wel eens door en door koud. En thuis gaat het ook wel eens niet goed. Maar wanneer hij op zijn wagen staat, voelt hij, dat hij daar past. Dáár hoort hij. De man aan de lopende band..., hoe vlug is hij niet. Steeds weet hij nog weer een beweging uit te sparen. Steeds vindt hij weer een idee om het nog beter en nog vlugger te doen. Hij kan zijn ideeën rustig geven, want men luistert naar hem. Hij is het, die mede de toon aangeeft bij de band. De anderen kennen hem als een volwaardig kameraad. Met die anderen tesamen vormt hij een team. Zij scheppen iets, zij bereiken wat. Die man gaat met plezier naar zijn werk. Hij is gelukkig.

Zie dan eens naar de man, die daar aan de draaibank staat. Nauwkeurig draaiende, tot op duizendste van millimeters. Hij staat, hij werkt, hij ziet iets groeien onder zijn handen. Hij weet: "wanneer ik dat heb afgeleverd, is het foutloos, dan is het goed, dat kan niet iedereen". Hij is vergroeid met zijn materiaal. Hij ziet het zo - er schuilt een klein foutje in het materiaal - : "als ik zo doe, voorzichtig hier iets bijdraai, dan kan dat nog best." Het interesseert hem misschien niet eens, waar zijn werkstuk later voor gebruikt wordt. Maar hij ziet de vers gesneden metalen gulheid ervan, hij voelt het in zijn gladheid, hij ziet het in zijn perfectie. Het is zijn werkstuk, hij heeft wat gedaan. Als er zo een werkstuk van de bank afkomt, dan is hij de hele dag blij. Omdat hij leeft in het werk. Omdat zijn dag niet alleen maar een tijd verprutsen is op gezag van anderen,

totdat er weer loon wordt betaald, je misschien een borrel kunt pakken, of misschien met de vrouw een dagje uit.

Arbeid is een deel van je leven. Wil men in een maatschappij, industrie, agrarisch bedrijf, in kantoren, of regeringsinstanties werkelijk iets presteren, werkelijk iets tot stand brengen, dan moet men komen op het punt, waar de mens zelf de werkelijke vreugde schept in zijn werk.

Kan men dat niet bereiken, dan ziet het er somber uit voor de maatschappij. Een volk, dat geen arbeidsvreugde meer kent, dat de arbeid vervloekt, vernietigt zijn eigen economie. Het vernietigt zijn eigen moraal. Wordt langzaam maar zeker een hobbezakkerig volk van bedelaars. Maar gelukkig het volk, waar de mens vreugde kan vinden in zijn taak. Daarom, mijn vrienden, zou ik het zó willen stellen: Wanneer u arbeidsvreugde, evenals ik, ziet als een zeer belangrijk deel van het leven, dan zijn er twee dingen, waarmee u zeker rekening zult houden.

In de eerste plaats, u zult trachten in uw eigen werk iets te vinden, waarin u goed, beter, ja de beste kunt zijn. De vrouw misschien, dat zij zo goed thee zet, goed koffie zet, omdat het bij hen altijd het schoonst is. De mannen misschien, dat zij net nog een handje beter schrijven, iets vlugger die adressen klaar krijgen dan een ander.

Wat geeft het, wat je doet. Maar probeer de beste erin te zijn. Probeer de bevrediging te vinden van: "ik doe het, zoals het hoort; ik creëer ondanks alles iets, mijn deel in de maatschappij is goed."

In de tweede plaats, schuif nooit een medemens of een kind een richting uit, waarin het zich niet thuis voelt. Zeg niet: "Laat hem maar dokter of advocaat worden, want het levert op en wij kunnen het uiteindelijk toch ook wel betalen." Liever een zoon van de grootste bankier als krullenjongen in de timmermanswerkplaats met plezier, dan op een kantoor, of met een reeks van titels en niet wetende, wat hij met zijn leven aan moet vangen.

Omgekeerd, wanneer je ziet, dat er een mens is, die vecht om zijn ideaal te bereiken, die zoekt misschien om zonder middelen arts te worden, of meester in de rechten, of dominee, of pastoor, (hem) helpen, want dat verdient hij. Een mens die in zijn leven tracht te doen, dat, waar hij a.h.w. zijn ziel aan kan verpanden; de mens, die ergens een gebied vindt in zijn leven, waarin hij iets betekenen kan, dat voor hem iets betekent, is de gelukkigste mens op de wereld. Zo een mens heeft geen televisie nodig, zelfs geen radio. Hij vindt die dingen misschien aardig, maar zijn werk is hem alles. Zijn werk is zijn leven. Dat is ware arbeidsvreugde, vrienden.

Opmerking: Als theorie.

Spreeker: Dat is theorie, omdat de mensen te dom zijn om het in de praktijk te brengen. Hoe zou het anders komen, mijn waarde vriend, dat in dezelfde fabrieken, waar er 90 op een langzaam-aan-actie proberen aan te sturen, er 10 zijn, die eigenlijk door zouden willen werken. Heus niet om het geld. Maar in deze maatschappij zullen hun collega's hen dan wel wippen, want zij gunnen hen niet eens de vreugde van de arbeid. Dat is de fout, mijn waarde vriend.

Opmerking: Dat is dan toch theorie?

Spreeker: Dat is de droevige praktijk, maar ook tevens de werkelijke praktijk. De mens, die zoekt in het werk een vreugde te vinden en een vrede, die zal ondanks alle akties van slomelingen en ellendelingen, die nog niet eens ergens plezier in durven hebben, zijn taak vinden, zijn werk en vreugde vinden.

Opmerking: Die wordt dan de fabriek uitgegooid?

Spreeker: Als hij de fabriek uitgaat, zal hij ergens anders werk vinden. Het zal misschien niét altijd zo gemakkelijk zijn, dat geef ik toe.

Opmerking: Het mag niet van de vakbond.

Spreeker: Mijn waarde vriend, een mens, die wil...

Reactie: Mag hongerlijje..

Spreeker: Ik waardeer uw geestigheid, maar ik waardeer niet de tendens van uw woorden. Deze zijn defaitistisch (zwartgallig; Red.) tot en met. Bovendien niet met een gezonde blik voor realiteit. Want in deze wereld hebben idealisten tégen de hele mensheid in bereikt, wat zij wilden. In deze wereld hebben degenen, die wilden werken en er vreugde in hadden, desnoods als zelfstandigen met veel moeite, maar een plaats gevonden, waar zij gelukkig waren, het heeft hen niet aan eten ontbroken. Het zijn juist degene, die praten over de vakbonden, die praten over de fouten van de gemeenschap en de verplichtingen van de staat, die de arbeidsvreugde doden. Dat

is niet op u van toepassing. U bedoelt het goed. Maar wanneer ik zie, hoe er veel mensen zijn, die proberen alle verantwoording van zich af te gooien en met een liederlijk klein beetje werk, in een lusteloze hangbui volbracht, dan maar te voldoen aan de noodzakelijke eisen, dan word ik bang. Bang om een mensheid die zichzelf zo geestelijk kapot maakt; bang om een mensheid, die de moed niet meer heeft vreugde te vinden in het werk; bang om een mensheid, die de eigen vreugde in de arbeid niet meer durft te aanvaarden, opdat het niet zo hoort, bang is om te vechten voor geluk. Ik ben natuurlijk van de oude stempel, ik ben ouderwets.

Maar geloof u mij, wat ik zeg is geen theorie. Het is een praktische mogelijkheid voor een ieder, die de moed heeft om de vreugde van de arbeid te aanvaarden als een vreugdig deel van zijn leven. Die zal meer bevrediging kennen dan al die anderen. U moet mij niet kwalijk nemen, dat ik u defaitist (zwartkijker; Red.) heb genoemd, het was niet de bedoeling om u te beledigen, maar uw tendens was zeker geen goede. Als iemand gaat zeggen: het kan toch niet...

Reactie: Het was een beetje ironisch bedoeld...

Spreker: En je vertelt het nu wel, maar het kan niet, of dat zal nog wel eens voorkomen, maar niet in mijn tijd, dan zeg ik: neen, het kan vandaag de dag. Er zijn vandaag de dag jonge mensen, die alles opzij gooien om weer vreugde te vinden in het leven en arbeid. Dat zijn degenen, die deze verzande maatschappij weer vlot brengen. Niet de ironici, de theoretici, niet degenen, die het alleen maar zoeken in de verplichting van de gemeenschap.

Alleen degenen, die zich aan een taak durven geven, die de gelukkigen durven zijn, die kunnen voor de wereld wat betekenen. Ik wil nogmaals herhalen met een oprechte overtuiging, zonder arbeidsvreugde gaat een volk ten gronde; zonder arbeidsvreugde verliest de mens zijn menselijkheid; zonder arbeidsvreugde gaat veel van de zin van het menselijk bestaan verloren en blijft er een leegte, die hoogstens kan worden opgevuld met sociale en zedelijke misdrijven, met ongezonde roes, met het zoeken naar sensatie en amusement op onverantwoordelijke wijze. Arbeidsvreugde is een noodzaak. Een ieder, die met zijn reglementeren, met zijn poging de vrijheid van een ander te beknotten en hem te leiden in het door hem gewenste pad, die vreugde ontnemt, is m.i. een misdadiger. Niet tegen die enkeling, maar tegen die mensheid.

Vraag: Hoe zal het gaan met die automatisering?

Antwoord: Dat is een vraag, die bij het onderwerp maar gedeeltelijk thuishoort.

Denkt u niet, dat er meer vreugde in gelegen kan zijn, wanneer je vakkundig door je weten, je handelen, met een vingerdruk a.h.w. hele fabrieken kunt regeren, omdat je weet, dat je, wanneer zo'n automaat weigert, daar erbij kunt zijn en met een enkel gebaar de schade misschien kunt herstellen, de fouten aanwijzen, dan wanneer je er alleen maar aan de band een paar gebaren moet herhalen?

Automatisering vraagt niet minder arbeiders, al denkt men dat. Het is alleen maar een overgang. Het vraagt mensen, die een vak kennen. Mensen, die vreugde hebben in een bepaald gebied en een ieder, die wil en technisch kan leven en denken, zal m.i. juist daardoor grotere verantwoording, grotere bevrediging en arbeidsvreugde kunnen vinden. Ik geloof, dat de maatschappij zelf, wanneer zij haar doljagen naar grotere winsten zonder meer terzijde stelt, bovendien daarin zal vinden de mogelijkheid om de gehele wereld - niet slechts kleine delen ervan - de overvloed te geven, die men tegenwoordig noemt een gemiddelde aanvaardbare levensstandaard.

Wij zullen maar sluiten. Na de pauze: esoterische betogen. Volgende week vrijdag is er weer "Vragenrubriek". Ik wens u allen een prettige en gezegende avond toe.

Goedenavond.

ESOTERISCHE VERHALEN

Goedenavond vrienden,

Het is mij weer een eer om in uw midden te mogen zijn. Ik zou u graag een paar verhaaltjes willen gaan vertellen.

Er was eens een klein meisje, dat haar vader vroeg: "Wanneer het winter wordt, sterven de bloemen dan?" De vader, die haar niet over dood wilde spreken, wees haar op een vlinder en zei haar: "Daar gaat een bloem, die al verwelkt is; zij vliegt nog een kort ogenblik. Wanneer het te koud wordt op de wereld, dan vliegt zij naar de zon. Dan zien wij haar niet meer. Dan leeft zij in

Licht en vreugde." Het meisje ontdekte, dat bloemen wel verwelkten en dat ook vlinders niet naar de zon vliegen. Zo verweet zij haar oude vader, dat hij haar niet de waarheid had gezegd. Toen sprak de oude, wijze vader tot haar: "Mijn kind, je hebt niet begrepen, wat ik bedoelde. De bloem, die haar taak heeft volbracht, vindt een nieuw leven, een schoner leven en zo wordt zij een vlinder, die in de zon danst. Wanneer ook dit leven wordt volbracht, gaat zij verder. Wie weet of de zonnestralen, die ons troosten in de koude van de winter, niet eens bloemen waren, die groeiden op het veld."

Zeer geëerde vrienden, ook wij zijn vaak als kleine kinderen. Wij zien naar al hetgeen rond ons en vragen ons af: waarom sterft er zoveel in ons leven? Waarom moeten wij zoveel ondergaan, waarvan wij de ware inhoud niet beseffen? Wij vragen ons af: wat is het doel van alle dingen? Wanneer een mens leeft, is hij vaak als een bloem. Zijn lichaam sterft, maar zijn geest ontwaakt en bevrijd van banden vliegt hij rond, als een vlinder vol van kleurige schoonheid, een lust voor het oog, een openbaring voor wonderen van de natuur. Wie zal ons zeggen, of het Goddelijk Licht, dat ons geopenbaard wordt, niet een geest is, die lang geleden zijn weg heeft gezocht tot aan de Zon van Geestelijk Licht?

Wij zijn zo klein, wij zijn zo aarzelend. Wij staan soms als de man, die zichzelf wijs achtte. De priester, die sprak over de Goden, werd door hem gestoord, want telkemale zei hij: "Toon mij dan uw God. Dit beeld is van gips, of brons. Toon mij Uw God". "De Goden wonen in de Hemelen". "Toon mij dan de weg naar de Hemel", zei de man, die zichzelf wijs achtte. "Er is geen weg naar de hemel". "Dan zijn er ook geen Goden", zei de man, die wijs dacht te zijn. Haar toen hij huiswaarts ging, struikelde hij over een kleine steen en stierf.

De Goden bestaan, ook wanneer mensen hen niet zien en kennen. Bij ons is het vaak moeilijk om te aanvaarden, wat zo onmogelijk en irreëel schijnt. Wanneer men u zegt: "In uw eigen wezen draagt gij een beeld van het heelal", dan is het een aardige zin en misschien wilt u ze een ogenblik rustig aanvaarden. Maar geloven daarin doet u niet. Men zegt dan heel vaak. "Ik wil u geloven, dat er een grote wereld in mijzelf is, maar toon mij een weg daarheen." Wanneer dan die weg bestaat in stoffelijke dingen voor een stoffelijke mens, het geestelijk streven voor een geest, zegt men al snel: "Er is geen Koninkrijk Gods in mij, er zijn geen Goden, er is niets". En toch is het er.

Er was eens een kleine jongen die rond liep te zoeken naar bloemen en daardoor verdwaalde. Zo kwam hij ergens aan een bergwand, waar in een grot een heilige man woonde. Deze heilige nam het kind op en zond het terug naar zijn ouders. Maar het kind wilde terugkeren naar de berg. Toen zei de wijsgeer eerst: "Je bent te jong, je moet niet tot mij komen". Maar het kind keerde terug. Toen zei de wijze: "Wanneer je weer tot mij komt, zal ik je moeten straffen." Het kind keerde terug. Toen zeide de wijze: "Ik zal je één zin geven, wanneer je die begrijpt, dan mag je blijven." Hij zei tot het kind: "Zie, al is niet en niet is al. Want alle dingen zijn in het niet-zijnde."

Het kind lacht en klapte verheugd in de handen en zei: "Dat is een schoon raadsel, wijze man." Een ogenblik later zei het kind: "Ik weet het antwoord. Ik ben al, want ik ben hier bij u en ik ben niet, want ik ben niet thuis. Grote man, ik ben al en niet tegelijk, daarom kunt u mij uw wijsheid geven." Toen lachte de wijze en nam de kleine jongen aan als leerling.

"Wie beseft, dat hij niets is, maar ook weet, dat hij al kan worden, waar de wijsheid regeert, die verdient de weg te vinden, die leidt tot het kennen van het "Ik". Voor ons is het soms zeer moeilijk om telkemale afgewezen te worden, wanneer wij zoeken naar geestelijke Krachten. Wanneer wij bevangen door een verlangen naar ervaren, strevend. Maar wanneer wij afgewezen worden, moeten wij terugkeren.

Want evenals de wijze, (is) het geheime Licht, dat in de mens schuilt. Wie eenmaal komt, zendt het terug. Die zegt: "jij past hier niet." Wie tweemaal komt: "als je terugkomt, zal ik je straffen; je wereld en je leven zal jou niets meer betekenen en ik zend je terug". Maar komt men toch terug, dan wordt voor de eerste maal, in het innerlijk, het raadsel van het leven geopenbaard. Dat raadsel is hetzelfde als wat de wijze het kind voorlegde, want: Niet is in Al en Al is niet, toch is dit het zijnde. Al is niet, want onwerkelijk is al, wat wij van waarde achten. Onwerkelijk is, wat wij nastreven. Wij kennen immers het ware Zijn niet.

Maar Niet is Al. Wanneer wij kunnen komen tot een niet ons baserend op uiterlijke dingen, dan leren wij de betekenis daarvan kennen, (zo)dat wij de inhoud ervan ervaren. Dan is het Al het zijnde, zijnde de Groot Goddelijke Kracht in alle facetten en in alle openbaringen. Wij zoeken, elk op onze wijze; wij worden allen gejaagd door ons eigen verlangen en begeren, wij allen hebben onze eigen weg. Maar die weg is waan, is onwaarheid. Zolang als wij die onwaarheid voor ons zelf

blijven behouden als de enige werkelijkheid of de enige mogelijkheid, zullen wij ons doel niet bereiken.

Er was een machtig keizer Liu Tsoeng, die een heel grote doolhof had gebouwd. Het was hem een ware vreugde om mensen te zien, vanaf zijn hoog terras, die een weg zochten. Daarom stelde hij een schat, een papier met een aanstelling als gouverneur van een provincie, ergens midden in de doolhof met een vaan erbij, zodat een ieder kon zien, waarheen hij moest gaan. Duizenden gingen door de doolhof, maar geen bereikte het doel, want zij zochten allen de wegen te gaan, die de keizer had laten maken. Toen nu kwam Ho Tsoe, een eenvoudige landman, die gehoord had van deze grote prijs en verzocht aan de schatmeester van de keizer om toegelaten te worden. Deze bergde het gebroken zilver in zijn mouw, verwees hem naar een tuinknecht, die, nadat ook hij zijn tol had geïnd, hem uiteindelijk voorstelde aan een van diegenen, die voor des keizers genoegen moesten zorgen. Zo verscheen Ho voor de keizer.

Deze lachte en zei: "Aardworm, gij komt voor mij en gij wilt zoeken naar het gezag over een provincie?" "Ja, Heer, want ik acht mij zelf verstandiger dan de dwazen, die zoeken." "Ho Tsoe, ik zal allen weg laten halen, die zich thans in de doolhof bevinden. Gij krijgt van mij vijf uren. Wint gij de prijs, dan is zij de uwe met mijn keizerlijke gunst. Vindt gij echter niet, wat gij zoekt, zult gij uw hoofd verliezen."

Ho Tsoe werd voor de doolhof gebracht, een waterklok werd ingesteld. Men verwachtte, dat hij als een razende zou zoeken door alle paden. Ho Tsoe keek een keer, nam een lange stok en sprong eenvoudig over de eerste hindernissen weg en bevond zich reeds veel dichterbij de schat. Vijf malen sprong hij, toen was hij gouverneur van een provincie.

Hij kwam terug en de keizer zei: "Ho Tsoe, gij hebt niet gezocht om de doolhof." "Heer, hebt u niet de doolhof gebouwd om de schat te verdedigen tegen het onverstand? Ik echter let niet op de afleidingen, die u hebt geschapen, doch op het doel, dat u mij hebt gesteld. Hier sta ik, uw nederige dienaar, als een aardworm onder uw voeten vlei ik mij neer en bid u, geef mij, wat mijn recht is." Zo werd Ho Tsoe gouverneur van een provincie.

Maar het leven is net als deze keizer. Het bouwt voor de mens, die zoekt naar de geestelijke bereiking, grote reeksen van verwarringen op. Een hele doolhof van menselijke waarden en gedachten, van beeldvoorstellingen, van idealen, kortom, veel dingen, die u af kunnen brengen van het pad. Veel wegen, die schijnen te leiden naar het doel en u toch de bereiking onmogelijk maken. Slechts wie weg kan schrijden over de uiterlijkheden, zoals Ho Tsoe deed, kan het doel bereiken. Wie de inwijding zoekt en de kennis van het Eeuwige Licht, mag niet de paden gaan, die de mensen gaan, de paden van de verwarring; hij mag zich niet door begeerten en beloften laten verleiden. Hij moet recht zijn doel in het oog vatten en gaan, over alle hindernissen, ook wanneer hij vreest, dat men dat niet goedkeurt. Eerst dan zal hij begrijpen, dat wie recht gaat tot het pad, niet slechts het Licht vindt, maar het terug kan dragen tot de wereld. En wie Licht brengt in de wereld, wordt veel verantwoording, maar ook veel vreugde gegeven.

Wanneer u, vrienden, een doel hebt, hoor dan - voordat ik afscheid van u neem - mijn nederige, onbelangrijke, maar welgemeende raad: Indien een doel groot en heilig genoeg is, laat u niet weerhouden, door niets. Ga uw weg over elke hindernis, opdat u (dit doel) moogt bereiken.

Maar zo u zich stoort aan wat de wereld voor u gebouwd heeft, raakt u verward in de mazen van een doolhof. U zelf bent er niet zeker van, dat u uw eigen wereld zult bereiken. Er is Licht, groot Licht. Er is wondere Kracht en ook grote Wijsheid. Er is een Schoonheid zonder gelijke, een Volmaaktheid, die zelfs de mens zich kan ervaren. Maar om deze schat te bereiken, zal men de wegen moeten gaan van een mens, die slechts één doel kent en al het andere niet acht. Het loon echter is zó groot, dat het alles strevenswaardig is.

Nu vrienden, een kleine spreuk om over na te denken. Wie de waarheid kent, is wijs. Wie de waarheid spreekt, is niet zo wijs. Wie meent, dat hij alleen de waarheid kent, is dwaas. Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

DOE WEL EN ZIE NIET OM

"Doe wel en zie niet om", zei Jan,
was meester in het verder gaan.
Maar bij het wel doen, och helaas,
bleef hij niet stille staan.

"Doe wel en zie niet om" zei Piet
en voelde zich heel groot,
omdat hij aan de mensheid
goed en goede gaven bood.

Zo zag hij om, vergat het gaan
en bleef in waan van al het goed,
helaas, ook stille staan.

"Ik doe wel en zie niet om",
zei de pastoor met brevier,
en ging naar ginder in de kerk
en kwam weer terug tot hier
en zei: "Ik heb de goede weg,
dat heeft mij God gegeven",
maar wist nog niet, waarheen te gaan,
gaf weinig goed in het leven.

(Verkort)